

Bruselj, 27. junij 2018
(OR. en)

10582/18

RC 18

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	18. junij 2018
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2018) 482 final
Zadeva:	POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Poročilo o politiki konkurence za leto 2017

V prilogi vam pošiljamo dokument COM(2018) 482 final.

Priloga: COM(2018) 482 final

Bruselj, 18.6.2018
COM(2018) 482 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Poročilo o politiki konkurence za leto 2017

{SWD(2018) 349 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Poročilo o politiki konkurence za leto 2017

1. Uvod

Leta 2017 je bila 60. obletnica podpisa Rimske pogodbe, s katero so bili položeni temelji za današnjo Evropsko unijo. To pomeni, da se tudi politika konkurence EU izvaja že več kot šestdeset let. Dejansko ima EU že od prvega dne svojega obstoja pravila, ki varujejo pošteno in neizkrivljeno konkurenco.

Politika konkurence je v zadnjih desetletjih zelo spremenila življenja ljudi: evropski državljani morda niso vedno seznanjeni s pravili konkurence, vendar se vsak dan srečujejo s trgov. Konkurenca podjetja spodbuja, da konkurirajo na podlagi uspešnosti – pri cenah, kakovosti in inovacijah – ter izpolnjujejo potrebe potrošnikov. Konkurenca povečuje moč potrošnikov, tako da podjetja spodbuja k boljšemu poslovanju.

Poleg tega se lahko vsa podjetja, dejavna na enotnem trgu, že desetletja zanašajo na stabilen sklop pravil in na njihovo nepristransko izvajanje. Zanesljivo, dosledno in predvidljivo izvajanje pravil jasno sporoča, da so vsakemu podjetju zagotovljeni enaki pogoji delovanja in enake možnosti za uspeh.

Izvajanje pravil konkurence zagotavlja, da je lahko svet s svetovno trgovino in globalnimi podjetji svet, ki malim podjetjem in posameznikom zagotavlja poštene možnosti. Poleg tega pravila konkurence zagotavljajo, da vsa podjetja, ki poslujejo na enotnem trgu, upoštevajo ista pravila, ne glede na to, ali so velika ali mala in ne glede na to, kje imajo sedež.

Politika konkurence je tudi bistven dejavnik, ki podpira politične prednostne naloge Komisije. Ukrepi na področju politike konkurence so leta 2017 prispevali k uresničevanju agende Komisije in doseganju ciljev na tistih področjih, ki so pomembna za evropske državljane. Digitalno gospodarstvo, energetika, farmacevtski in agrokemijski sektor, mrežne gospodarske panoge in finančni trgi so med sektorji, v katerih so prizadevanja na področju politike konkurence stalno prinašala spremembe za evropske državljane.

Komisija sodeluje z nacionalnimi organi držav članic, pristojnimi za konkurenco, da se lahko koristi konkurence pomnožijo in razširijo na vse države članice v EU. Hkrati združuje moči z organi za konkurenco po vsem svetu, da bi dosegla resnično enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni.

Politika konkurence EU v zadnjih šestdesetih letih krepi vlogo podjetij in potrošnikov, saj zagotavlja, da lahko vsa podjetja in vsi državljani uživajo koristi, ki jih prinaša poštena konkurenca.

To poročilo je neizčrpen povzetek dejavnosti Komisije na področju politike konkurence v letu 2017. Dodatne informacije so na voljo v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije in na spletišču Generalnega direktorata za konkurenco¹.

2. Povečanje učinkovitosti izvajanja pravil konkurence

¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

Učinkovito izvajanje pravil konkurence potrošnikom EU omogoča dostop do boljših izdelkov in večje ponudbe. Odpravljane protikonkurenčnih praks zagotavlja tudi, da odprti trgi delujejo v korist vseh. Vendar je za doseg tega cilja bistveno zagotoviti, da vsak evropski državljan uživa enako zaščito.

Komisija in nacionalni organi držav članic, pristojni za konkurencu, v okviru Evropske mreže za konkurencu (ECN)² že več kot desetletje tesno sodelujejo pri izvajanju protimonopolnih pravil EU. Ta mreža je temelj, ki vsem organom izvajanja omogoča usklajeno uporabo protimonopolnih pravil EU. Pri izvajanju pravil konkurence ne bi smelo biti pomembno, kje na enotnem trgu ima podjetje sedež.

Komisija je marca 2017 predlagala nova pravila, ki bi organom držav članic, pristojnim za konkurencu, omogočila učinkovitejše izvajanje protimonopolnih pravil EU³ (tako imenovani predlog „ECN+“). Namen predloga je dodatno okrepiti vlogo organov držav članic, pristojnih za konkurencu, in zagotoviti, da imajo vsa orodja, ki jih potrebujejo za doseg tega cilja.

ECN+: kako bo predlagana direktiva okrepila vlogo nacionalnih organov EU, pristojnih za konkurencu

Ko bodo predlagana pravila sprejeta, bodo imeli nacionalni organi, pristojni za konkurencu, na voljo minimalen nabor skupnih orodij in učinkovita pooblastila za izvajanje pravil konkurence, ki jim bodo omogočala, da bodo:

- (a) pri izvajanju protimonopolnih pravil EU delovali neodvisno in ravnali popolnoma nepristransko, ne da bi pri tem sprejemali navodila javnih ali zasebnih subjektov;
- (b) imeli potrebne finančne in človeške vire, da bodo lahko opravljali svoje delo;
- (c) imeli vsa potrebna pooblastila za pridobivanje vseh pomembnih dokazov, kot je pravica do preiskovanja mobilnih telefonov ter prenosnih in tabličnih računalnikov;
- (d) imeli ustrezna orodja za naložitev sorazmernih in odvratilnih sankcij za kršitve protimonopolnih pravil EU. Predlog zagotavlja, da se pojmi podjetje, odgovornost matičnih podjetij in nasledstvo uporabljajo v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča, tako da se podjetja s prestrukturiranjem ne morejo izogniti globam. Nacionalni organi, pristojni za konkurencu, bodo lahko tudi izterjali plačilo glob od podjetij, ki kršijo protimonopolna pravila in niso zakonito prisotna na njihovem ozemlju, kar je pomemben element, saj vse več podjetij posluje na mednarodni ravni;
- (e) imeli usklajene temeljne pogoje za programe prizanesljivosti in skupen sistem za skrajšane prijave, ki podjetja spodbujajo k predložitvi dokazov o nezakonitih kartelih. S tem se bodo povečale splošne spodbude za podjetja, da sodelujejo v programih prizanesljivosti in poročajo o svoji udeležbi v kartelu.

Predlog Komisije poudarja pomen temeljnih pravic podjetij in od organov zahteva, da pri izvajanju svojih pristojnosti upoštevajo ustrezne zaščitne ukrepe v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah in splošnimi načeli prava Unije.

Predlog za nova pravila je pripravljen v obliki direktive, ki bo omogočala upoštevanje nacionalnih posebnosti. Direktiva je bila predložena Evropskemu parlamentu in Svetu v

² Glej Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 9. julija 2014 – Deset let izvrševanja protimonopolnega prava v okviru Uredbe št. 1/2003: Dosežki in pričakovanja za prihodnost, COM(2014) 453, na voljo na elektronskem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0453>.

³ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o krepitvi vloge organov držav članic, pristojnih za konkurencu, da bodo učinkoviteje izvajali pravila konkurence in zagotavljali pravilno delovanje notranjega trga, COM(2017) 142 final, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/antitrust/proposed_directive_sl.pdf.

sprejetje v skladu z rednim zakonodajnim postopkom. Ko bo sprejeta, bodo morale države članice njene določbe prenesti v nacionalno zakonodajo.

Novo orodje za žvižgače

Doslej je bila večina kartelov odkrita prek Komisijinega programa prizanesljivosti, ki omogoča, da podjetja prijavijo svoje sodelovanje v kartelu v zameno za znižanje zneska globe, ki jim je naložen. Komisija je marca 2017 uvedla novo anonimno orodje za žvižgače, ki tudi posameznikom, ki vedo za obstoj ali delovanje kartela ali druge vrste kršitev protimonopolnih pravil, omogoča, da pomagajo prekiniti take prakse⁴.

Če so ljudje zaskrbljeni zaradi poslovnih praks, ki bi lahko kršile konkurenčno pravo, jim to novo orodje omogoča, da take prakse pomagajo odpraviti, tako da predložijo informacije, hkrati pa jim zagotavlja anonimnost. Notranje informacije so lahko močno orodje za pomoč Komisiji pri odkrivanju kartelov in drugih protikonkurenčnih praks. Novi sistem povečuje verjetnost odkritja in pregona ter tako podjetja dodatno odvrča od vstopanja v kartele ali ostajanja v njih ali od drugih vrst nezakonitega protikonkurenčnega ravnanja. Informacije lahko prispevajo k uspešnosti preiskav Komisije, ki bodo tako hitrejše in učinkovitejše, kar bo koristilo potrošnikom in celotnemu gospodarstvu EU.

Podatki o prvih mesecih uporabe so pozitivni in kažejo, da so žvižgači začeli uporabljati ta novi kanal. Prek njega redno pošiljajo sporočila.

„Majhnim zadevam manj pozornosti“ – za učinkovitejšo politiko na področju državne pomoči

V skladu s pristopom Komisije „velikim zadevam več pozornosti, majhnim pa manj“ je veliko več manjših in neproblematičnih ukrepov državne pomoči z uredbo o splošnih skupinskih izjemah zdaj izvzetih iz predhodne priglasitve, in sicer v zameno za okrepljen nadzor na ravni držav članic, večjo preglednost in boljše ocenjevanje učinka pomoči⁵. Komisija je 17. maja področje uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah razširila na pristanišča in letališča ter vključila dodatne poenostavitve na drugih področjih, kot so kulturni projekti in večnamenska športna prizorišča ter nadomestilo za podjetja, ki delujejo v najbolj oddaljenih regijah EU⁶. Pričakuje se, da bo to spodbudilo javne naložbe v podporo skupnim ciljem Komisije na področju delovnih mest in rasti, podnebja, inovacij in socialne kohezije.

Komisija je prek tako imenovanih „analitičnih mrež“ organom držav članic še naprej zagotavljala smernice o uporabi pravil o državni pomoči za javno financiranje infrastrukturnih projektov, ki so bile pregledane ob upoštevanju sprejetja obvestila Komisije o pojmu državne pomoči leta 2016⁷. Spremenjena uredba o splošnih skupinskih izjemah in analitične mreže olajšujejo hitrejše izvajanje naložb v infrastrukturo ter zagotavljajo popolno pravno varnost za razvijalce projektov in organe, pristojne za dodelitev pomoči.

⁴ Glej <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

⁵ Glej sporočilo za javnost z naslovom „2017 Scoreboard confirms benefits of modernisation leading to quicker implementation on the ground of public support by Member States“ (Pregled stanja za leto 2017 potrjuje koristi posodobitve, ki zagotavljajo hitrejše izvajanje na podlagi javne podpore držav članic), IP/18/263 z dne 16. januarja 2018, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-263_en.htm.

⁶ Uredba Komisije (EU) št. 2017/1084 z dne 14. junija 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014, kar zadeva pomoč za pristaniško in letališko infrastrukturo, pragove za priglasitev za pomoč za kulturo in ohranjanje kulturne dediščine in pomoč za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo ter sheme regionalne pomoči za tekoče poslovanje za najbolj oddaljene regije, in o spremembi Uredbe (EU) št. 702/2014, kar zadeva izračun upravičenih stroškov, na voljo na naslovu

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1497952641554&uri=CELEX:32017R1084>.

⁷ UL C 262, 19.7.2016, str. 1.

Službe Komisije so olajšale spoštovanje določb o preglednosti iz sporočila o posodobitvi področja državnih pomoči, tako da so v sodelovanju z državami članicami razvile modul za zagotavljanje preglednosti dodelitev (*Transparency Award Module*), ki je novo informacijsko orodje za predložitev in objavo podatkov o državnih pomočeh⁸. Temu modulu se je od konca oktobra 2017 pridružilo 24 držav članic. 22 držav članic je objavilo približno 15 000 dodelitev pomoči.

Komisija države članice podpira tudi v okviru večstranskih partnerstev, kot je delovna skupina za izvajanje posodobitve področja državnih pomoči. Ta skupina državam članicam omogoča, da si izmenjujejo dobre prakse v zvezi s sistemi za nadzor nad državno pomočjo, ter deluje kot mreža za neformalne razprave med državami članicami in Komisijo o zadevah, povezanih z državno pomočjo.

3. Izkoriščanje vseh možnosti, ki jih ponuja enotni digitalni trg

Digitalna tehnologija je zdaj sestavni del življenja državljanov EU, ne glede na to, ali so doma, v službi, študirajo ali potujejo. Internet vsak dan uporablja 360 milijonov Evropejcev, od tega jih skoraj 60 % do njega dostopa prek mobilnega ali pametnega telefona. Da bi lahko Evropa čim bolj izkoristila nove možnosti, ki jih to prinaša, potrebuje resnično povezan enotni digitalni trg. Politika konkurence je sestavni del strategije Komisije za izboljšanje in okrepitev enotnega digitalnega trga, ki spodbuja rast in ustvarja več sto tisoč novih delovnih mest⁹.

Izvrševanje protimonopolnega prava za ohranjanje inovacij na spletnih trgih

V digitalnem sektorju je bistveno, da se uspešnim podjetjem, ki imajo prevladujoč položaj na trgu, prepreči, da bi svojo moč uporabila za odpravo konkurence, saj lahko to na koncu resno škoduje inovacijam.

Komisija je junija 2017 ugotovila, da je Google s promoviranjem lastne storitve primerjave cen na svojih straneh z rezultati iskanja izkoriščal svoj prevladujoč položaj na trgu kot iskalnik¹⁰.

Zadeva „Google Shopping“: povečevanje izbire za potrošnike

Googlov vodilni proizvod je iskalnik Google, ki potrošnikom zagotavlja rezultate iskanja, ti pa to storitev plačajo s svojimi podatki. Leta 2004 je Google vstopil na ločen trg storitev primerjave cen v Evropi, in sicer s proizvodom, ki se zdaj imenuje „Google Shopping“. Leta 2008 je na evropskih trgih začel izvajati strategijo za dajanje prednosti svoji storitvi primerjave cen, ki je temeljila na njegovem prevladujočem položaju na področju splošnega spletnega iskanja, namesto da bi na trgih primerjave cen konkuriral na podlagi kakovosti. Google je lastno storitev primerjave cen sistematično uvrščal na vidno mesto in zniževal uvrstitev konkurenčnih storitev primerjave cen v rezultatih iskanja. Dokazi so pokazali, da je bila celo najvišje uvrščena konkurenčna storitev v povprečju navedena šele na četrti strani Googlovih

rezultatov iskanja, druge pa so bile uvrščene še nižje. Googlovi generični iskalni algoritmi, vključno z navedenimi znižanji uvrstitve, se za njegovo lastno storitev primerjave cen niso uporabljali. Posledično je bila Googlova

⁸ Več informacij je na voljo na spletnem mestu modula za zagotavljanje preglednosti dodelitev na naslovu <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage>.

⁹ Več informacij je na voljo na naslovu https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_sl.

¹⁰ Zadeva AT.39740, Google Search (Shopping), glej dokument IP/17/1784 z dne 27. junija 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1784_sl.htm.

storitev primerjave cen v Googlovih rezultatih iskanja potrošnikom veliko vidnejša kot konkurenčne storitve primerjave cen.

Dokazi kažejo, da potrošniki veliko pogosteje kliknejo na rezultate, ki so vidnejši, tj. uvrščeni višje v Googlovih rezultatih iskanja. Zaradi Googlovega nezakonitega ravnanja se je promet za Googlovo storitev primerjave cen bistveno povečal, medtem ko so konkurenti trajno trpeli precejšnjo izgubo prometa.

Komisija je Googlu zaradi kršitve protimonopolnih pravil EU naložila globo v višini 2,42 milijarde EUR. V sklepu je od Googla zahtevala tudi, naj upošteva načelo enake obravnave konkurenčnih storitev primerjave cen in lastne storitve.

V skladu s protimonopolnimi pravili EU prevladujoč tržni položaj sam po sebi ni nezakonit. Vendar imajo podjetja s prevladujočim položajem posebno odgovornost, da svojega vplivnega tržnega položaja ne izkoriščajo za omejevanje konkurence na trgu, na katerem imajo prevladujoč položaj, ali na ločenih, vendar povezanih trgih. Googlovo ravnanje je drugim podjetjem onemogočalo konkuriranje na podlagi uspešnosti in inoviranje, zato je kršilo protimonopolna pravila EU. Najpomembneje pa je, da je evropskim potrošnikom preprečevalo resnično možnost izbire storitev in uživanje koristi inovacij v celoti.

Komisija v dveh drugih zadevah v zvezi z mobilnimi aplikacijami in storitvami (Android¹¹) ter Googlovimi oglasi za iskanje, ki se pojavljajo na drugih spletiščih (AdSense¹²), še naprej preiskuje Googlove morebitne zlorabe prevladujočega položaja.

Komisija je preučila tudi sporazume podjetja Amazon o distribuciji z založniki e-knjig v Evropi¹³. Začela je preiskavo, ker je imela pomisleke glede klavzul v sporazumih podjetja Amazon o distribuciji e-knjig, ki bi lahko kršile protimonopolna pravila EU. Te klavzule, včasih imenovane klavzule o „priznavanju največjih ugodnosti“, so od založnikov zahtevale, da podjetju Amazon ponudijo podobne ali boljše pogoje kot njegovim konkurentom in/ali ga obvestijo o ugodnejših ali alternativnih pogojih, postavljenih njegovim konkurentom. Komisija je menila, da bi lahko take klavzule drugim platformam za e-knjige otežile razvoj inovativnih storitev za e-knjige in učinkovito konkuriranje podjetju Amazon.

Da bi podjetje Amazon odpravilo pomisleke Komisije, se je zavezalo, da ne bo izvrševalo, uvedlo ali spremenilo pogojev svojih sporazumov z založniki. Zaveze, ki jih je prvotno predlagalo, so bile spremenjene po prejemu povratnih informacij zainteresiranih strani. Komisija je maja sklenila, da spremenjena končna različica zavez ponuja pravočasno, učinkovito in celovito rešitev za odpravo pomislekov glede konkurence, ki jih je opredelila¹⁴. Zaveze bodo pomagale zagotoviti inovacije in pošteno konkurenco na evropskem trgu e-knjig, ki je vreden več kot 1 milijardo EUR, ter povečale izbiro in konkurenco v korist evropskih potrošnikov.

Izvrševanje protimonopolnih pravil na trgih športa

¹¹ Zadeva AT.40099, Google Android, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

¹² Zadeva AT.40411, Googlov iskalnik (AdSense), na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411.

¹³ Zadeva AT.40153, Klavzule o priznavanju največjih ugodnosti v zvezi z e-knjigami in povezane zadeve, sklep Komisije z dne 4. maja 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40153.

¹⁴ Glej sporočilo za javnost IP/17/1223 z dne 4. maja 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1223_en.htm.

Komisija je 8. decembra 2017 sprejela sklep, v katerem je ugotovila, da pravila Mednarodne drsalne zveze (ISU) o upravičenosti kršijo člen 101 PDEU¹⁵. Zadevna pravila so določala stroge kazni za športnike, ki so sodelovali v tekmovanjih v hitrostnem drsanju, ki jih ni odobrila ISU, tudi če ta tekmovanja niso ogrožala legitimnih športnih ciljev, kot so varstvo integritete in ustrezno poslovanje v športu ali zdravje in varnost športnikov.

Komisija je ugotovila, da športniki zaradi pravil ISU o upravičenosti niso smeli tekmovati na prireditvah drsanja, ki jih ni organizirala ISU, in da so bili lahko na svojih razmeroma kratkih poklicnih poteh na področju hitrostnega drsanja prikrajšani za dodatne vire dohodka. Poleg tega so pravila ISU o upravičenosti neodvisnim organizatorjem oteževala organizacijo lastnih tekmovanj v hitrostnem drsanju, saj niso mogli pridobiti vrhunskih športnikov. To je v škodo ljubiteljev in gledalcev omejilo razvoj alternativnih in inovativnih tekmovanj v hitrostnem drsanju.

Medtem ko je Komisija menila, da je to posredovanje zaradi okoliščin zadeve nujno, njen sklep ne pomeni, da namerava biti posredovati v vsakem sporu o športu.

Preiskava sektorja e-trgovanja, ki jo je izvedla Komisija

E-trgovanje bi moralo potrošnikom zagotavljati večjo izbiro blaga in storitev ter možnost čezmejnega nakupovanja. Vendar se čezmejna spletna prodaja v EU le počasi povečuje, kljub temu da se prek spleta po vsem svetu trguje z vse več blaga in storitev. Komisija je leta 2015 začela preiskavo sektorja, da bi opredelila morebitne pomisleke glede konkurence na evropskih trgih e-trgovanja¹⁶. Med preiskavo je zbrala dokaze od skoraj 1 900 podjetij, ki se ukvarjajo z e-trgovanjem s potrošniškim blagom in digitalnimi vsebinami, ter preučila približno 8 000 distribucijskih in licenčnih pogodb. Maja 2017 je objavila končno poročilo o preiskavi sektorja¹⁷, v katerem je upoštevala prejete pripombe glede predhodnega poročila iz septembra 2016. Ugotovitve Komisiji že pomagajo bolje usmerjati izvajanje pravil konkurence EU na trgih e-trgovanja. Poleg tega je preiskava sektorja številna podjetja spodbudila, da na lastno pobudo pregledajo svoje poslovne prakse.

Odpravljanje omejitev cen in praks geografskega blokiranja

Komisija je februarja 2017 začela tri ločene preiskave, da bi preučila, ali nekatere prakse spletne prodaje potrošnikom preprečujejo, da bi izkoristili čezmejno izbiro in da bi lahko potrošniške elektronske naprave, video igre in hotelsko nastanitev kupovali po konkurenčnih cenah.¹⁸ Namen teh preiskav je obravnavati posebna vprašanja omejitev maloprodajnih cen, diskriminacije na podlagi lokacije in geografskega blokiranja, ki so vključeni v vertikalne sporazume med podjetji. Predhodni rezultati preiskave Komisije v zvezi s konkurenco v sektorju e-trgovanja kažejo, da je uporaba teh omejitev razširjena po vsej EU.

Poleg tega je Komisija junija 2017 začela formalno protimonopolno preiskavo sporazumov o distribuciji in praks podjetja Guess, ki se ukvarja s proizvodnjo oblačil in trgovino na drobno¹⁹. Začela

¹⁵ Zadeva AT.40208, Pravila Mednarodne drsalne zveze o upravičenosti, na voljo na naslovu

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40208.

¹⁶ Več informacij je na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html.

¹⁷ Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu, *Končno poročilo o preiskavi sektorja e-trgovanja*, COM(2017) 229 final, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_sl.pdf.

¹⁸ Glej sporočilo za javnost IP/17/201 z dne 2. februarja 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-201_en.htm.

¹⁹ Zadeva AT.40428, *Guess*, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40428.

je tudi tri ločene protimonopolne preiskave, da bi preučila, ali podjetja Nike, Sanrio in Universal Studios omejujejo čezmejno in spletno prodajo izdelkov za maloprodajno trženje²⁰. Komisija preučuje, ali bi lahko prakse teh podjetij v zvezi s podeljevanjem licenc in distribucijo potrošnikom onemogočale dostop do večje izbire in boljših nakupov na enotnem trgu.

Eden od glavnih ciljev strategije Komisije za enotni digitalni trg²¹ je potrošnikom in podjetjem zagotoviti boljši dostop do blaga in storitev, na primer z zagotavljanjem skladnosti s pravili konkurence EU, odpravo neupravičenega geografskega blokiranja²² in omogočanjem čezmejne prenosljivosti storitev spletnih vsebin.

Zagotavljanje dinamične konkurence v medijskem sektorju

Medijski sektor je bistven za napredek na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter za razvoj in ohranjanje kulture, informacij, izobraževanja in demokracije. Ker je na voljo vse več digitalnih vsebin, ki se razširjajo po različnih platformah (digitalnih prizemnih, kabelskih, satelitskih, internetnih in mobilnih omrežjih), si podjetja pogosto prizadevajo združiti pripravo vsebin in njihovo distribucijo. Pri presoji združitve v medijskem sektorju je ena od glavnih skrbi Komisije, da združitev ne vpliva negativno na dostop do ključnih elementov – vsebin, tehnologije ali medsebojne povezanosti.

Komisija je aprila 2017 v skladu z uredbo o združitvah odobrila predlagano pripojitev podjetja Sky k podjetju Twenty-First Century Fox, ki je razvejano svetovno medijsko podjetje s sedežem v Združenih državah Amerike²³. Podjetje Sky je vodilni operater plačljive televizije v Avstriji, Nemčiji, na Irskem, v Italiji in Združenem kraljestvu, podjetje Twenty-First Century Fox pa je eden od šestih glavnih filmskih studiev v Hollywoodu in izdajatelj televizijskih programov. Podjetji Fox in Sky delujeta predvsem na različnih trgih v Avstriji, Nemčiji, na Irskem, v Italiji in Združenem kraljestvu. Komisija je ugotovila, da transakcija ne bi vzbudila pomislekov glede konkurence v Evropi.

Komisija je maja odobrila pridobitev dejanskega nadzora nad podjetjem Telecom Italia s strani podjetja Vivendi²⁴. Podjetji Telecom Italia (Italija) in Vivendi (Francija) prek svojih deležev v dveh drugih podjetjih, tj. Persidera in Mediaset, delujeta na trgu veleprodajnega dostopa do digitalnih prizemnih omrežij za oddajanje televizijskih programov. Komisija je ugotovila, da bi podjetje Vivendi po transakciji dobilo spodbudo za zvišanje cen, zaračunanih televizijskim programom na trgu veleprodajnega dostopa do digitalnih prizemnih televizijskih omrežij. Da bi podjetje Vivendi odpravilo pomisleke glede konkurence, ki jih je opredelila Komisija, se je zavezalo, da bo odprodalo delež podjetja Telecom Italia v podjetju Persidera. Odločitev Komisije je odvisna od popolnega upoštevanja zavez.

Komisija je izključno pristojna za oceno učinka predlaganih transakcij na konkurenco na različnih prizadetih trgih v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP). Vendar je v uredbi EU

²⁰ Zadeva AT.40432, *Licencirano blago – Sanrio*, zadeva AT.40433, *Licencirano blago – Universal Studios*, zadeva AT.40436 *Licencirano blago – Nike*, glej sporočilo za javnost IP/17/1646 z dne 14. junija 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1646_en.htm.

²¹ Glej <https://ec.europa.eu/digital-single-market/>.

²² Glej Uredbo (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES (UL L 601, 2.3.2018, str. 1).

²³ Zadeva M.8354, *Fox/Sky*, sklep Komisije z dne 7. aprila 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8354.

²⁴ Zadeva M.8465, *Vivendi/Telecom Italia*, sklep Komisije z dne 30. maja 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8465.

o združitvah priznано, da lahko države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, vključno s prepovedjo predlaganih transakcij, da bi zaščitile druge zakonite interese, kot je pluralnost medijev. V zvezi s tem minister Združenega kraljestva za kulturo, medije in šport trenutno preučuje, ali je treba v zvezi s predlagano pripojitvijo podjetja Sky k podjetju Twenty-First Century Fox sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito pluralnosti medijev v Združenem kraljestvu.

Komisija je odobrila tudi dve shemi pomoči v Nemčiji²⁵ in na Danskem²⁶, ki podpirata razvoj in promocijo izobraževalnih digitalnih video iger s kulturno vrednostjo.

Nadzor nad združitvami in pomen zagotavljanja pravih informacij

Pri presoji predlagane transakcije združitve mora imeti Komisija možnost, da sprejme sklep na podlagi popolnega poznavanja točnih dejstev. Uredba EU o združitvah določa obveznost podjetij v preiskavi združitve, da zagotovijo pravilne informacije, ki niso zavajajoče, saj je to bistveno, da lahko Komisija pravočasno in učinkovito pregleda združitve in prevzeme. Ta obveznost velja ne glede na to, ali informacije vplivajo na končni rezultat presoje združitve.

Ko je podjetje Facebook leta 2014 priglasilo pripojitev podjetja WhatsApp²⁷, je Komisijo obvestilo, da ne bo moglo vzpostaviti zanesljivega samodejnega združevanja računov uporabnikov Facebooka in WhatsAppa. Vendar je Komisija pozneje ugotovila, da je v nasprotju s trditvami podjetja Facebook v postopku pregleda združitve leta 2014 tehnična možnost samodejnega združevanja računov uporabnikov Facebooka in WhatsAppa leta 2014 že obstajala in da se je podjetje Facebook tega zavedalo. Komisija je maja 2017 po obvestilu o nasprotovanju podjetju Facebook naložila globo v višini 110 milijonov EUR, ker je predložilo nepravilne ali zavajajoče informacije²⁸. Sklep podjetjem jasno sporoča, da morajo upoštevati vse vidike pravil EU o združitvah, vključno z obveznostjo, da zagotovijo pravilne informacije.

Podpiranje povezljivosti po vsej EU

Internetne povezave in pokritost so pogoj za digitalni razvoj in inovacije. Komisija si v okviru strategije za enotni digitalni trg prizadeva spodbujati izgradnjo širokopasovnih omrežij, zlasti na manj pokritih območjih, in zagotoviti visoko stopnjo povezljivosti v EU. Določila je cilj, da se do leta 2025 vsem šolam, prometnim vozliščem in glavnim izvajalcem javnih storitev ter digitalno intenzivnim podjetjem zagotovijo internetne povezave s hitrostjo prenašanja/nalaganja podatkov 1 gigabit na sekundo. Poleg tega bi bilo treba do leta 2025 vsem evropskim gospodinjstvom zagotoviti dostop do omrežij, ki zagotavljajo hitrost nalaganja vsaj 100 Mb/s, ki se lahko nadgradi v hitrost 1 gigabit²⁹. Nazadnje, do leta 2025 bi bilo treba zagotoviti tudi neprekinjeno pokritost z omrežji 5G na vseh mestnih območjih in vseh večjih prizemnih prometnih poteh.

²⁵ Zadeva v zvezi z državno pomočjo SA.46572, Nemčija – bavarski podporni ukrep za igre, sklep Komisije z dne

4. septembra 2017, na voljo na naslovu

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

²⁶ Zadeva v zvezi z državno pomočjo SA.45735, Danska – shema za razvoj, proizvodnjo in promocijo kulturnih in izobraževalnih digitalnih iger, sklep Komisije z dne 12. maja 2017, na voljo na naslovu

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

²⁷ Zadeva M.7217, *Facebook/WhatsApp*, sklep Komisije z dne 3. oktobra 2014, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7217.

²⁸ Zadeva M.8228, *Facebook/WhatsApp (postopek v skladu s členom 14(1))*, glej sporočilo za javnost IP/17/1369 z dne 18. maja 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1369_en.htm.

²⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Povezljivost za konkurenčen enotni digitalni trg – evropski gigabitni družbi naproti, COM(2016) 587 final, in delovni dokument služb Komisije SWD(2016) 300 final, na voljo na naslovu

Uredba o splošnih skupinskih izjemah, ki je namenjena zlasti manj pokritim območjem in državam članicam omogoča, da širokopasovna omrežja postavijo brez priglasitve državne pomoči, ter Smernice Komisije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij³⁰ zagotavljajo stabilnost in pravno varnost za naložbe v širokopasovna omrežja. Navedena pravila spodbujajo javno financirano hitro izgradnjo širokopasovne infrastrukture, financirane z javnimi sredstvi, in hkrati zmanjšujejo tveganje izrivanja zasebnih naložb ali nastajanja monopolov. Vse države članice so sprejele in/ali posodobile nacionalne in/ali regionalne strategije za širokopasovna omrežja, ki jih postopoma prilagajajo novim strateškim ciljem v zvezi s povezljivostjo za obdobje do leta 2025. Komisija je leta 2017 odobrila obsežne nacionalne in regionalne sheme za širokopasovna omrežja, zlasti za Litvo, Hrvaško, Avstrijo, Nemčijo in Poljsko. Načrtovani ukrepi bodo potrošnikom in podjetjem zagotovili hitrejši internet. Generalni direktorat za konkurenco je leta 2017 s svojim strokovnim znanjem o konkurenčnem pravu, zlasti o pravilih o državni pomoči, dejavno prispeval k novi evropski mreži kompetenčnih uradov za širokopasovne povezave³¹ in naboru orodij za širokopasovne povezave na podeželju³². Namen obeh pobud je krepitev (pravnih, tehničnih ali finančnih) zmogljivosti in razširjanje znanja na področju širokopasovnih povezav, vključno z izmenjavo trenutnih dobrih praks za hitro izvajanje načrtov za širokopasovna omrežja v Evropi.

4. Spodbujanje poštene konkurence na koncentriranih trgih v korist državljanov in podjetij

Velika koncentracija na trgu pomeni, da ima nekaj podjetij v določenem sektorju velike tržne deleže. Strogo izvajanje pravil konkurence zagotavlja, da se velikim in vplivnim podjetjem prepreči zloraba tržne moči v škodo njihovih strank in preostalega gospodarstva. Sodišče je septembra pojasnilo okvir za oceno zakonitosti popustov za ekskluzivnost, ki jih uporabljajo podjetja s prevladujočim položajem. Potrdilo je, da so taki popusti kot izhodišče nezakoniti in da se lahko protikonkurenčni učinki pokažejo z veliko različnimi sredstvi³³. S postopkovnega vidika je Sodišče opozorilo tudi na pomen vodenja evidence o stikih s podjetji in drugimi stranmi, vključenimi v preiskave na področju konkurence, kar je v celoti v skladu s poudarkom, ki ga Komisija namenja pravičnosti in spoštovanju pravic podjetij do obrambe.

Izvrševanje protimonopolnega prava v farmacevtskem sektorju

Evropski državljani potrebujejo dostop do inovativnih, varnih in cenovno dostopnih farmacevtskih izdelkov. Kadar so farmacevtska podjetja, podjetja za medicinske pripomočke ali druga podjetja, povezana z zdravjem, odvrnjena od nepoštenih praks, to koristi državljanom. Razvijajo se novi, boljši izdelki, cene se znižajo in privarčujejo se sredstva v zdravstvenih proračunih. V EU ima vsaka država članica drugačne politike oblikovanja cen in povračil, ki so prilagojene njenim gospodarskim in zdravstvenim potrebam; kljub temu

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>.

³⁰ Sporočilo Komisije z naslovom „Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij“ (UL C 25, 26.1.2013, str. 1), na voljo na naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:sl:PDF>.

³¹ Več informacij je na voljo na naslovu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>.

³² Več informacij je na voljo na naslovu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-joins-forces-help-bringing-more-broadband-rural-areas>.

³³ Sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-413/14 P, Intel proti Komisiji, z dne 6. septembra 2017, ECLI:EU:C:2017:632.

morajo vsa farmacevtska podjetja, ki delujejo na enotnem trgu EU, spoštovati pravila konkurence.

Komisija je maja 2017 začela formalno preiskavo v zvezi s pomisleki, da je podjetje Aspen Pharma oblikovalo previsoke cene za pet zdravil proti raku, ki rešujejo življenja³⁴. Preiskuje, ali je podjetje Aspen zlorabilo prevladujoč tržni položaj in s tem kršilo protimonopolna pravila EU. Zdaj bo prednostno opravila temeljito preiskavo. Uvedba formalnega postopka ne vpliva na rezultat preiskave.

Komisija preučuje prakse oblikovanja cen za zdravila, ki rešujejo življenja: zadeva Aspen

Aspen je svetovno farmacevtsko podjetje s sedežem v Južni Afriki in z več odvisnimi podjetji v EGP. Preiskava se nanaša na prakse oblikovanja cen podjetja Aspen za nišna zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje raka, kot so hematološki malignomi. Zdravila se prodajajo kot različne formulacije in pod različnimi blagovnimi znamkami. Podjetje Aspen je ta zdravila pridobilo po poteku patentnega varstva.

Komisija preiskuje obtožbe, da je podjetje Aspen uvedlo znatna in neupravičena zvišanja cen za do več sto odstotkov, kar se imenuje „navijanje cen“. Da bi lahko podjetje uvedlo taka zvišanja cen, je zagrozilo, da bo v nekaterih državah članicah umaknilo zadevna zdravila, in v nekaterih primerih to dejansko storilo. Preiskava zajema celoten EGP razen Italije, saj je italijanski organ, pristojen za konkurenco, že septembra 2016 sprejel sklep o kršitvi proti podjetju Aspen.

To je prva preiskava Komisije v zvezi s pomisleki o praksah oblikovanja previsokih cen v farmacevtski industriji.

Komisija si je pozorno prizadevala tudi za preprečevanje poskusov proizvajalcev originalnih zdravil, da bi zadržali ali ovirali vstop generičnih zdravil na trg. Julija 2017 je farmacevtskemu podjetju Teva poslala obvestilo o nasprotovanju³⁵. Obvestila ga je o svojem predhodnem mnenju, da sporazum, ki ga je podjetje sklenilo s konkurenčnim podjetjem Cephalon, krši protimonopolna pravila EU. Podjetje Teva se je s sporazumom zavezalo, da ne bo tržilo cenejše generične različice zdravila podjetja Cephalon za motnje spanja, imenovanega modafinil.

Vstop generičnih zdravil na trg in konkurenca med njimi sta bistvena elementa za izboljšanje cenovne dostopnosti zdravstvenega varstva. V obvestilu o nasprotovanju je navedeno, da je sporazum o poravnavi patentnega spora med podjetjema Cephalon in Teva morda zadržal vstop cenejšega generičnega zdravila na trg, s tem pa zvišal cene za modafinil ter pacientom EU in zdravstvenim proračunom povzročil znatno škodo. Podjetji imata zdaj možnost, da odgovorita na pomisleke Komisije. Poslano obvestilo o nasprotovanju ne vpliva na izid preiskave.

Ključne združitve v farmacevtskem sektorju

Komisija je junija odobrila pripojitev podjetja Actelion k podjetju Johnson & Johnson³⁶, pri čemer je kot pogoj določila popravne ukrepe. Medtem ko se dejavnosti teh podjetij večinoma dopolnjujejo, sta obe razvijali zdravilo za nespečnost na podlagi inovativnega načina za zdravljenje te motnje. Preiskava trga, ki jo je opravila Komisija, je pokazala, da bi transakcija,

³⁴ Zadeva AT.40394, *Aspen*, glej sporočilo za javnost IP/17/1323 z dne 15. maja 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm.

³⁵ Zadeva AT.39686, *Cephalon*, glej sporočilo za javnost IP/17/2063 z dne 17. julija 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm.

³⁶ Zadeva M.84401, *J&J/Actelion*. Več informacij je na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8401.

kot je bila priglášena, podjetju Johnson & Johnson omogočila, da racionalizira svoja konkurenčna programa raziskav in razvoja v zvezi z nespečnostjo, tako da enega od njiju zadrži ali prekine, ter ga spodbudila k temu. Da bi podjetje Johnson & Johnson odpravilo te pomisleke glede konkurence, je ponudilo popravne ukrepe za zagotovitev, da ne bo moglo negativno vplivati na razvoj katerega koli raziskovalnega programa na področju nespečnosti.

Ključne združitve v agrokemijskem sektorju

Semena in pesticidi so bistveni za kmete in na koncu za potrošnike. Komisija zagotavlja učinkovito konkurenco v tem sektorju, tako da imajo kmetje dostop do inovativnih izdelkov, boljše kakovosti in konkurenčnih cen. Na tem trgu je Komisija v skladu z uredbo EU o združitvah presodila nedavne združitve med podjetjema Dow in Dupont, podjetjema Syngenta in ChemChina ter podjetjema Bayer in Monsanto. Oba sklepa sta sledila temeljitemu pregledu predlaganih transakcij.

Pogojna odobritev združitve podjetij Dow in DuPont ter pripojitve podjetja Syngenta k podjetju ChemChina

Komisija je marca 2017 odobrila združitev med kemičnima podjetjema Dow in DuPont s sedežema v Združenih državah Amerike, pri čemer je kot pogoj določila odprodajo velikih delov svetovnih poslovnih dejavnosti podjetja DuPont v zvezi s pesticidi, vključno z njegovo svetovno organizacijo za raziskave in razvoj³⁷. Komisijo je skrbelo, da bi združitev, kot je bila priglášena, zmanjšala konkurenco na podlagi cen in izbire na več trgih za obstoječe pesticide. Poleg tega je podrobna preiskava učinkov združitve na konkurenco pri inovacijah na več področjih inovacij, na katerih so si prizadevanja strank za raziskave in razvoj med seboj konkurirala, ter na konkurenco pri inovacijah na področju pesticidov na splošno pokazala, da bi združitev tudi bistveno zmanjšala inovacije. Z zavezami, ki sta jih predložili podjetji Dow in DuPont, so bili vsi ti pomisleki v celoti odpravljeni.

Komisija je aprila 2017 odobrila pripojitev podjetja Syngenta (s sedežem v Švici) k podjetju ChemChina (s sedežem na Kitajskem), pri čemer je postavila pogoje³⁸. Skrbelo jo je, da bi transakcija, kot je bila priglášena, zmanjšala konkurenco na več obstoječih trgih za pesticide v EGP. Poleg tega je Komisijo skrbelo, da bi lahko transakcija zmanjšala konkurenco na trgih regulatorjev rasti rastlin. Zato je bil pogoj za odobritev odprodaja večjih delov poslovnih dejavnosti podjetja ChemChina v zvezi s pesticidi in regulatorji rasti rastlin v Evropi. Preiskava Komisije je bila osredotočena na konkurenco na področju obstoječih pesticidov, saj podjetje ChemChina podjetju Syngenta ne konkurira na področju razvoja novih in inovativnih pesticidov.

Komisija je avgusta začela temeljito preiskavo, da bi v skladu z uredbo EU o združitvah ocenila predlagano pripojitev podjetja Monsanto (Združene države Amerike) k podjetju Bayer (Nemčija)³⁹. Združeni subjekt bi imel največji portfelj pesticidov in največji svetovni tržni položaj na področju semen in njihovih lastnosti, zato bi bil največje integrirano podjetje v industriji. Predhodni pomisleki Komisije so bili, da bi lahko predlagana pripojitev zmanjšala konkurenco na več različnih trgih, kar bi povzročilo zvišanje cen ter znižanje kakovosti in zmanjšanje izbire in inovacij. Z začetno preiskavo trga so bili opredeljeni predvsem predhodni pomisleki na področju pesticidov, semen in njihovih lastnosti ter digitalnega kmetijstva. Komisija je preiskala tudi, ali bi lahko bil dostop konkurentov do distributerjev in kmetov otežen, če bi podjetji Bayer in Monsanto uvedli vezano ali paketno prodajo svojih

³⁷ Zadeva M.7932, Dow/DuPont, sklep Komisije z dne 27. marca 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.

³⁸ Zadeva M.7962, ChemChina/Syngenta, sklep Komisije z dne 5. aprila 2017, na voljo na http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.

³⁹ Zadeva M.8084, Bayer/Monsanto, glej sporočilo za javnost IP/17/2762 z dne 22. avgusta 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2762_en.htm. Končni sklep je bil sprejet 21. marca 2018, na voljo na povezavi: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2282_en.htm.

pesticidov in semen, zlasti glede na pojav digitalnega kmetijstva. Digitalno kmetijstvo vključuje zbiranje podatkov in informacij o kmetijah za zagotavljanje prilagojenih nasvetov ali združenih podatkov kmetom. Podjetji Bayer in Monsanto vlagata v to nastajajočo tehnologijo. Glede na svetovni obseg dejavnosti podjetij Bayer in Monsanto je Komisija tesno sodelovala z drugimi organi, pristojnimi za konkurenco, zlasti z ministrstvom za pravosodje Združenih držav Amerike ter protimonopolnimi organi Avstralije, Brazilije, Kanade in Južne Afrike.

Zagotavljanje konkurenčnih vhodnih cen za evropske industrije

Komisija je aprila 2017 v skladu z uredbo EU o združitvah prepovedala predlagani prevzem podjetja Cemex Croatia s strani podjetij HeidelbergCement in Schwenk⁴⁰. Imela je resne pomisleke, da bi prevzem bistveno zmanjšal konkurenco na trgih sivega cementa in zvišal cene na Hrvaškem.

Prevzem bi odpravil konkurenco med podjetji, ki so tesno konkurirala za posle s hrvaškimi strankami na področju cementa, in bi lahko ustvaril prevladujoč položaj na trgu. Združeni tržni delež zadevnih strank bi znašal približno 45–50 %, v nekaterih delih države pa bi dosegel več kot 70 %. Po temeljiti preiskavi je Komisija sklenila, da predlagani popravni ukrep ne zadostuje za nadomestitev konkurence, ki bi jo odpravila združitev.

Cement je pomembna surovina za gradbeno industrijo, ki zagotavlja številna delovna mesta na Hrvaškem in je v zadnjih letih utrpela škodo. Komisija je ukrepala, da bi zaščitila stranke in preprečila negativne posledice višjih vhodnih cen za ta pomemben sektor.

5. Spodbujanje rasti z varovanjem konkurence v mrežnih gospodarskih panogah

Komisija si v energetskem sektorju še naprej prizadeva za evropsko energetsko unijo, v kateri se lahko čista energija prosto in varno pretaka. Zanesljiva oskrba z energijo po razumnih cenah za podjetja in potrošnike ter z minimalnim vplivom na okolje je bistvena za evropsko gospodarstvo.

Ukrepi državne pomoči za zagotovitev zanesljivosti oskrbe z energijo za evropske državljane in podjetja

Sektorska preiskava mehanizmov električne zmogljivosti⁴¹, ki jo je Komisija izvedla leta 2016, je bila podlaga za tesno sodelovanje med Komisijo in državami članicami EU, da bi se zagotovilo, da so mehanizmi električne zmogljivosti dobro zasnovani in ustrezajo svojemu namenu. Komisija je leta 2017 začela izvršilne ukrepe na podlagi ugotovitev iz poročila in sprejela končni sklep o mehanizmu električne zmogljivosti v Franciji⁴². Poleg tega je bil odobren prvi skupni mehanizem električne zmogljivosti za Irsko in Severno Irsko⁴³. Ta

⁴⁰ Zadeva M.7878, HeidelbergCement/Schwenk/Cemex Hungary/Cemex Croatia, sklep Komisije z dne 5. aprila 2017, na voljo na naslovu

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7878.

⁴¹ Komisija je 16. novembra 2016 objavila končno poročilo o sektorski preiskavi mehanizmov električne zmogljivosti, glej sporočilo za javnost IP/2016/4021 z dne 16. novembra 2016, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4021_sl.htm.

⁴² Zadeva SA.40454, Javni razpis za dodatno zmogljivost v Bretanji, več informacij je na voljo v sporočilu za javnost IP/17/1325 z dne 15. maja 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1325_en.htm.

⁴³ Zadeva SA.44464, Irski mehanizem električne zmogljivosti: shema za možnosti zanesljivosti, sklep Komisije z dne 24. novembra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44464, in zadeva SA.44465, Mehanizem električne zmogljivosti Severne Irske: shema za možnosti zanesljivosti, sklep Komisije z dne

mehanizem električne zmogljivosti je odprt za vse morebitne vrste ponudnikov električne zmogljivosti, vključno s prilagajanjem odjema, na „trgu za celotni otok“. Poleg tega je Komisija v tesnem sodelovanju z ustreznimi nacionalnimi organi še naprej zagotavljala, da je šest dodatnih mehanizmov električne zmogljivosti⁴⁴ v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Grčiji, Italiji in na Poljskem – ki zadevajo več kot polovico prebivalstva EU – dobro zasnovanih in izpolnjuje stroga merila v skladu s pravili EU o državni pomoči, zlasti Smernicami Komisije o državni pomoči za varstvo okolja in energetiko iz leta 2014⁴⁵. Zlasti se pomoč dodeli prek konkurenčnih javnih razpisov, odprtih za vse tehnologije, ki lahko zagotavljajo zelene storitve, vključno s prilagajanjem odjema. Te dejavnosti izvrševanja dopolnjujejo strategijo Komisije za energetska unija⁴⁶ za oskrbo z zanesljivo, trajnostno in konkurenčno energijo v Evropi.

Spodbujanje odprtega in povezanega trga plina

Komisija je leta 2017 nadaljevala preiskavo poslovnih praks podjetja Gazprom v srednji in vzhodni Evropi⁴⁷. Glede na predhodno oceno Komisije je podjetje Gazprom kršilo protimonopolna pravila EU, saj si je prizadevalo za uresničevanje celovite strategije delitve trgov plina v srednji in vzhodni Evropi.

Podjetje Gazprom je ponudilo zaveze, da bi odpravilo pomisleke Komisije glede konkurence. Komisija je ugotovila, da zaveze podjetja upoštevajo njene pomisleke glede konkurence, in se odločila zanje opraviti tržni preizkus. Marca 2017 je vse zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoja mnenja o zavezah, ki jih je ponudilo podjetje Gazprom, prejela pa je številne pripombe in mnenja⁴⁸. Glede na pripombe, prejete v okviru tržnega preizkusa, lahko Komisija zahteva spremembe zavez in nato sprejme sklep, s katerim zaveze postanejo pravno zavezujoče za podjetje Gazprom. Če podjetje krši take zaveze, mu lahko Komisija naloži globo v višini do 10 % njegovega svetovnega prometa, ne da bi morala dokazati kršitev protimonopolnih pravil EU.

Komisija je nadaljevala tudi preiskavo morebitnega preprečevanja dostopa do trgov plina v Bolgariji s strani uveljavljene bolgarske družbe Bulgarian Energy Holding (v nadaljnjem besedilu: BEH)⁴⁹.

Konkurenca pod enakimi pogoji na vseh evropskih energetskih trgih

Pravila o državni pomoči igrajo tudi ključno vlogo pri doseganju ambicioznih energetskih in podnebnih ciljev EU s čim nižjimi stroški za davkoplačevalce ter brez neupravičenega izkrivljanja konkurence na enotnem trgu. Zlasti Smernice Komisije o državni pomoči za

24. novembra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44465. Več informacij je na voljo v sporočilu za javnost IP/17/4944 z dne 24. novembra 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4944_en.htm.

⁴⁴ Glej sporočilo za javnost IP/18/682 z dne 7. februarja 2018, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_en.htm.

⁴⁵ Glej sporočilo za javnost IP/14/400 z dne 9. aprila 2014, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-400_en.htm.

⁴⁶ Več informacij je na voljo na naslovu https://ec.europa.eu/commission/priorities/energy-union-and-climate_sl.

⁴⁷ Zadeva AT.39816, Dobava plina strankam v srednji in vzhodni Evropi, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

⁴⁸ Glej sporočilo za javnost IP/17/555 z dne 13. marca 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-555_sl.htm.

⁴⁹ Zadeva AT.39849, BEH plin, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

varstvo okolja in energijo⁵⁰ od leta 2017 zahtevajo konkurenčne dražbe za podporo obnovljivim virom energije. Dražbe morajo temeljiti na jasnih, preglednih in nediskriminatornih merilih. Ta zahteva zagotavlja, da je uporaba javnih sredstev omejena in da ni čezmernih nadomestil.

Komisija je na primer julija v skladu s pravili EU o državni pomoči odobrila novi madžarski program podpore za obnovljive vire energije⁵¹. V okviru tega programa je upravičenih več tehnologij in velikosti obratov. Obrati z zmogljivostjo, večjo od 1 megavata, in vetrne elektrarne bodo izbrani v tehnološko nevtralnem konkurenčnem postopku zbiranja ponudb.

Komisija je septembra v skladu s pravili EU o državni pomoči odobrila štiri programe podpore za proizvodnjo električne energije z vetrnimi elektrarnami na kopnem ter sončnimi kolektorji na stavbah in tleh v Franciji⁵². Ti programi bodo Franciji omogočili ustvarjanje več kot sedem dodatnih gigavatov obnovljive energije, s čimer ji bodo pomagali doseči cilj, da bo od leta 2020 z obnovljivimi viri pokrivala 23 % potreb po energiji. Poleg tega je Komisija novembra ugotovila, da je španski program za obnovljive vire električne energije v skladu s pravili EU o državni pomoči⁵³. Ta program podpira proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in odpadkov ter s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom, prispeva pa k prehodu Španije na nizkoogljično in okoljsko trajnostno oskrbo z električno energijo.

Vsem navedenim programom je priložen podroben načrt vrednotenja za oceno njihovega učinka. Končne rezultate vrednotenja bo treba predložiti Komisiji.

Za trdno energetske unijo so potrebni močni in inovativni ponudniki tehnologij, ki bi morali imeti možnost, da tekmujejo pod enakimi pogoji. Prestrukturiranje francoskega ponudnika jedrske tehnologije Areva⁵⁴ je značilen primer. Podjetje Areva se je januarja 2018 preimenovalo v Oreno.

Prestrukturiranje podjetja Areva

Francija je leta 2016 Komisijo uradno obvestila o načrtu prestrukturiranja za ponovno vzpostavitev konkurenčnosti podjetja Areva in izboljšanje njegovega finančnega položaja. Načrt je vključeval državno pomoč v obliki vložka javnega kapitala v višini več kot 4 milijarde EUR.

Podjetja v finančnih težavah lahko državno pomoč prejmejo le za ponovno vzpostavitev dolgoročne sposobnosti preživetja. Pomoč, dodeljena podjetjem v težavah, zelo izkrivlja konkurenco, saj

⁵⁰ Sporočilo Komisije, Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020, UL C 200, 28.6.2014, str. 1, na voljo na naslovu [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52014XC0628(01)).

⁵¹ Zadeva SA.44076, Program podpore za obnovljive vire energije – METÁR, sklep Komisije z dne 11. julija 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44076.

⁵² Zadeve SA.46552, SA.47753, SA.48066 in SA.48238, glej sporočilo za javnost IP/17/3581 z dne 29. septembra 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3581_en.htm.

⁵³ Zadeva SA.40348, Podpora za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in odpadkov ter s soproizvodnjo, sklep Komisije z dne 10. novembra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_40348.

⁵⁴ Zadeva SA.44727, Pomoč za prestrukturiranje podjetju Areva, sklep Komisije z dne 10. januarja 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44727, in zadeva M.7764, EDF/poslovanje podjetja Areva na področju reaktorjev, sklep Komisije z dne 29. maja 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7764.

podjetjem, ki bi drugače izstopila s trga, umetno omogoča, da ostanejo na njem. Zato se lahko odobri le pod strogimi pogoji.

Komisija je preučila, ali bi načrtovani vložki javnega kapitala v podjetje Areva temu podjetju neupravičeno dali prednost pred njegovimi konkurenti, ker bi mu zagotovili dostop do finančnih sredstev pod pogoji, ki na trgu niso na voljo. Januarja 2017 je sprejela dva sklepa, in sicer enega o odobritvi pomoči za reševanje (v zadevi SA.46077) in enega o pomoči za prestrukturiranje (v zadevi SA.44727) za skupino Areva. Komisija je ugotovila, da so francoski načrti v skladu s pravili EU o državni pomoči, saj podjetju omogočajo, da postane sposobno preživeti, ne da bi neupravičeno izkrivljali konkurenco na enotnem trgu. Francoski organi bodo Komisiji predložili redna poročila o spremljanju za zagotovitev, da se bo načrt prestrukturiranja do konca obdobja prestrukturiranja podjetja Areva leta 2019 izvedel v celoti in v skladu s sklepom Komisije.

Načrt je vključeval odprodajo poslovnih dejavnosti podjetja Areva na področju reaktorjev francoskemu energetskega podjetju EDF, pogoj pa je bil, da bi Komisija pregledala načrtovano transakcijo v skladu s pravili EU o nadzoru nad združevanjem. Komisija je maja 2017 ugotovila, da transakcija v skladu z uredbo o združitvah ne vzbuja pomislekov glede konkurence.

Orodja za konkurenco, kot je nadzor nad združevanjem in državno pomočjo, pri takih zapletenih prestrukturiranjih prispevajo k zagotavljanju, da trgi podjetja še naprej spodbujajo k učinkovitosti in inovativnosti, kar koristi gospodinjstvom in podjetjem EU.

Poleg tega je Komisija marca 2017 v skladu s pravili o državni pomoči odobrila podporo Madžarske za izgradnjo dveh novih jedrskih reaktorjev v mestu Paks (Paks II)⁵⁵. Nova reaktorja bosta nadomestila štiri reaktorje, ki trenutno obratujejo v Paksu in so bili zgrajeni v 80. letih prejšnjega stoletja, trenutno pa predstavljajo približno 50 % domače proizvodnje električne energije na Madžarskem. Države članice lahko v skladu s pogodbama EU same določijo svojo mešanico virov energije in se lahko odločijo vlagati v jedrsko tehnologijo. Naloga Komisije je zagotoviti, da je izkrivljanje konkurence na energetske trgu zaradi državne podpore čim manjše. Med preiskavo Komisije je madžarska vlada sprejela bistvene zaveze, ki so Komisiji omogočile odobritev naložbe.

Spodbujanje konkurenčnega in učinkovitega prometnega sektorja

Prometni sektor je ključni sektor za evropska gospodinjstva – s prevozom povezano blago in storitve so za stanovanjskimi izdatki druga največja proračunska postavka v gospodinjstvu⁵⁶. Konkurenčne cene storitev prevoza neposredno zadevajo na milijone Evropejcev. Komisija dejavno spodbuja živahno konkurenco in odpravlja izkrivljanja konkurence na področju vseh načinov prevoza.

Sektor zračnega prevoza je v EU še vedno zelo razdrobljen, insolventnost več letalskih prevoznikov leta 2017 pa je potrdila potrebo po nadaljnji konsolidaciji. Na podlagi tega je Komisija pregledala pridobitev nekaterih sredstev podjetja Air Berlin s strani podjetij Lufthansa⁵⁷ in easyJet⁵⁸. Med preiskavo Komisije je podjetje Lufthansa 13. decembra

⁵⁵ Zadeva SA.38454, *Morebitna pomoč za jedrsko elektrarno Paks*, sklep Komisije z dne 6. marca 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38454.

⁵⁶ Vir: Eurostat. Glej http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Household_consumption_expenditure_-_national_accounts.

⁵⁷ Zadeva M.8633, *Lufthansa/nekatera sredstva podjetja Air Berlin*. Več informacij je na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8633.

⁵⁸ Zadeva M.8672, *easyJet/nekatera sredstva podjetja Air Berlin*. Več informacij je na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8672.

preklicalo transakcijo s podjetjem NIKI, zato je to podjetje isti dan razglasilo insolventnost⁵⁹. Komisija je 21. decembra odobrila preostali del transakcije med podjetjema Lufthansa in Air Berlin, pri čemer je kot pogoj postavila ustrezne popravne ukrepe⁶⁰. V zvezi s tem je pomembno, da odbori upnikov in upravitelji v postopku zaradi insolventnosti ne podcenjujejo tveganja, da transakcija morda ne bo izvedena na regulativni podlagi (med drugim vključno s pravili o državni pomoči in nadzoru nad združevanjem). Medtem ko lahko morebitni kupec insolventnega podjetja sprejme nekatere začasne ukrepe za ohranitev njegove sposobnosti preživetja, morajo biti ti ukrepi v skladu z uredbo o združitvah.

Trg železniškega tovornega prometa EU je bil leta 2007 liberaliziran. Od takrat si Komisija prizadeva za dokončno vzpostavitev enotnega trga železniških storitev, vključno z zagotavljanjem neodvisnega upravljanja železniške infrastrukture in spodbujanjem naložb v proge, ki povezujejo države članice. V zvezi s tem je izvajanje pravil konkurence EU pomembno za zagotovitev, da regulativne ovire ne bodo nadomeščene s protikonkurenčnim ravnanjem železniških podjetij s prevladujočim položajem, kar bi EU preprečilo doseganje ciljev na področju železniškega prometa.

Komisija je litovskemu železniškemu podjetju (Lietuvos geležinkeliai) naložila globo zaradi oviranja konkurence na trgu železniškega tovornega prometa⁶¹

Komisija je v preiskavi ugotovila, da so ukrepi uveljavljenega litovskega železniškega podjetja v državni lasti, ki je odgovorno za železniško infrastrukturo in železniški promet, ovirali konkurenco na trgu železniškega tovornega prometa, saj je podjetje razstavilo 19 kilometrov dolg odsek proge, ki povezuje Litvo in Latvijo, ter s tem svoji pomembni stranki preprečilo uporabo storitev drugega železniškega prevoznika. Podjetje Lietuvos geležinkeliai ni moglo objektivno utemeljiti odstranitve proge.

Komisija se je odločila podjetju Lietuvos geležinkeliai naložiti globo v višini 27,9 milijona EUR zaradi zlorabe prevladujočega položaja na področju upravljanja železniške infrastrukture v Litvi. Poleg tega je odredila, da mora podjetje ponovno zgraditi progo.

Komisija je junija v skladu s pravili o državni pomoči odobrila pomoč za prestrukturiranje, dodeljeno grškima železniškima podjetjema OSE in TRAINOSE⁶². Komisija je pri preučevanju ukrepov pomoči podjetjema OSE in TRAINOSE, za katere je ugotovila, da so v skladu s pravili EU o državni pomoči, upoštevala zlasti težave grškega železniškega sektorja in pomen dobro delujočih storitev v železniškem prometu za prebivalstvo. Ukrepi imajo zakonit cilj, in sicer preprečiti resno motnjo v grškem gospodarstvu, ne da bi neupravičeno izkrivljali konkurenco na enotnem trgu. Pomoč bo tudi olajšala prihodnjo privatizacijo podjetja TRAINOSE, s katero naj bi se grški železniški trg odprl za konkurenco in ki naj bi pozitivno vplivala na kakovost storitev prevoza. Komisija je sprejela tudi sklep, da so

⁵⁹ Po odločitvi odbora upnikov podjetja NIKI so bila sredstva podjetja januarja 2018 prodana njegovemu ustanovitelju Nikiju Laudi, podjetje pa je bilo preimenovano v Laudamotion.

⁶⁰ Zadeva M.8633, Lufthansa/nekatera sredstva podjetja Air Berlin, sklep Komisije z dne 21. decembra 2017, sprejet v skladu s členom 6(1)(b) v povezavi s členom 6(2) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 in členom 57 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm.

⁶¹ Zadeva AT.39813, *Baltska železnica*, sklep Komisije z dne 2. oktobra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/ejojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39813.

⁶² Zadeva SA.32543, *Ukrepi v korist skupine OSE*, in zadeva SA.32544, *Prestrukturiranje grške skupine železniških podjetij – TRAINOSE S.A.*, glej IP/17/1661 z dne 16. junija 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1661_en.htm.

bolgarski podporni ukrepi v korist uveljavljenega železniškega podjetja BDZ v javni lasti v skladu s pravili EU o državni pomoči⁶³.

Sklepa o podjetjih OSE in TRAINOSE ter sklep o bolgarskih podpornih ukrepih v korist podjetja BDZ kažejo, kako lahko nadzor nad državno pomočjo pomaga obravnavati vprašanja v zvezi z višino dolga nekaterih uveljavljenih železniških prevoznikov. Pravila o državni pomoči državam članicam omogočajo, da tem podjetjem pomagajo preprečiti resne finančne težave ali potrebo po znatnem zmanjšanju števila zaposlenih, hkrati pa olajšujejo prehod na odprt in konkurenčen železniški trg v korist potrošnikov in davkoplačevalcev.

⁶³ Zadeva SA.31250, *Ukrep, ki ga je Bolgarija izvedla v korist podjetij BDZ Holding EAD SA, BDZ Passenger EOOD in BDZ Cargo EOOD*, sklep Komisije z dne 16. junija 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_31250.

Izvajanje protikartelnih ukrepov v podporo konkurenčnosti EU

Cestni prevoz blaga je bistveni del evropskega prometnega sektorja, njegova konkurenčnost pa je odvisna od cen tovornjakov.

Komisija je podjetju Scania naložila globo zaradi sodelovanja v kartelu⁶⁴

Komisija je septembra podjetju Scania zaradi sodelovanja v kartelu na trgu proizvodnje srednje težkih (od 6 do 16 ton) in težkih tovornjakov (več kot 16 ton) naložila globo v višini 880 milijonov EUR. Julija 2016 je sprejela sklep o poravnavi v zvezi s kartelom proizvajalcev tovornjakov, ki je vključeval podjetja MAN, DAF, Daimler, Iveco in Volvo/Renault⁶⁵. Podjetje Scania se je v nasprotju z drugimi petimi udeleženci odločilo, da s Komisijo ne bo rešilo tega primera kartela. Zato je Komisija preiskavo podjetja Scania opravila v skladu z običajnim postopkom v zvezi s karteli.

Komisija je februarja v zadevi⁶⁶, ki je postala prvi primer kartela v krožnem gospodarstvu, štirim evropskim podjetjem, ki se ukvarjajo z recikliranjem odpadnih avtomobilskih svinčevo-kislinskih akumulatorjev (Campine, Eco-Bat Technologies, Johnson Controls in Recylex), naložila globe v skupni višini 68 milijonov EUR, ker so med letoma 2009 in 2012 sodelovala v kartelu, da bi določala nakupne cene odpadnih avtomobilskih svinčevo-kislinskih akumulatorjev v Belgiji, Franciji, Nemčiji in na Nizozemskem.

Poleg tega Komisija izvaja več preiskav v sektorju avtomobilskih delov, v okviru katerih je kaznovala podjetja, vključena v tri kartele⁶⁷, tako da jim je naložila globe v skupni višini 220 milijonov EUR. Karteli na področju avtomobilskih delov zvišujejo vhodne stroške proizvajalcev avtomobilov, s čimer zmanjšujejo konkurenčnost avtomobilskega sektorja in umetno zvišujejo cene, ki jih plačajo evropski potrošniki, ki kupujejo avtomobile.

Poenostavljena pravila za javne naložbe v pristanišča in letališča, kulturo in najbolj oddaljene regije

Komisija se pri svojih prizadevanjih na področju nadzora nad državno pomočjo osredotoča na večje zadeve, ki bistveno vplivajo na konkurenco na enotnem trgu, da bi dosegla čim večje koristi za potrošnike. V tem duhu je uredba o splošnih skupinskih izjemah⁶⁸, sprejeta leta 2014 kot del pobude za posodobitev področja državnih pomoči⁶⁹, državam članicam omogočila izvajanje najrazličnejših ukrepov državne pomoči brez predhodne odobritve Komisije. Komisija je leta 2017 področje uporabe te uredbe razširila na pristanišča in

⁶⁴ Glej sporočilo za javnost IP/17/3502 z dne 27. septembra 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3502_en.htm.

⁶⁵ Zadeva AT.39824, Tovornjaki, sklep Komisije z dne 19. julija 2016, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39824.

⁶⁶ Zadeva AT.40018, Recikliranje avtomobilskih akumulatorjev, sklep Komisije z dne 8. februarja 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40018.

⁶⁷ Zadeve: AT.4000, Toplotni sistemi, sklep Komisije z dne 8. marca 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960; AT.40013, Sistemi za razsvetljavo, sklep Komisije z dne 21. junija 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013; AT.39881, Sistemi za varnost oseb v vozilih, sklep Komisije z dne 22. novembra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.

⁶⁸ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1), na voljo na naslovu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32014R0651>.

⁶⁹ Več informacij je na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html.

letališča⁷⁰. Vključila je tudi več novih poenostavitev na drugih področjih. Komisija bo na primer obravnavala samo večje primere državne pomoči, ki vključujejo višje zneske pomoči za kulturne projekte.

Novi ukrepi državne pomoči: Komisija poenostavlja pravila za javne naložbe v pristanišča in letališča, kulturo ter najbolj oddaljene regije

Kar zadeva letališča, lahko države članice zdaj s popolno pravno varnostjo in brez predhodnega nadzora Komisije izvedejo javne naložbe v regionalna letališča z največ 3 milijoni potnikov na leto. To bo olajšalo javne naložbe v več kot 420 letališč po vsej EU (ki predstavljajo približno 13 % zračnega prometa). Ta uredba javnim organom omogoča tudi kritje stroškov poslovanja majhnih letališč z največ 200 000 potniki na leto. Ta majhna letališča predstavljajo skoraj polovico vseh letališč v EU, vendar manj kot 1 % zračnega prometa. Morda niso vedno tako donosna kot večja letališča, lahko pa imajo pomembno vlogo pri povezanosti regije in le malo verjetno je, da bodo izkrivljala konkurenco na enotnem trgu EU.

Kar zadeva pristanišča, lahko države članice zdaj s popolno pravno varnostjo in brez predhodnega nadzora Komisije izvedejo javne naložbe v višini do 150 milijonov EUR v morskih pristaniščih in do 50 milijonov EUR v pristaniščih na celinskih vodah. To vključuje stroške poglobljanja dna, ki jih morajo nositi nekatera pristanišča, da vodna pot ostane dovolj globoka za pristajanje ladij. Zaradi geografije pristanišč so to zanje stroški, o katerih se ni mogoče pogajati, ne glede na to, kako učinkovita in konkurenčna so.

6. Odpravljanje izkrivljanj konkurence v davčnem in finančnem sektorju za pravičnejši enotni trg

Zaupanje v enotni trg EU je odvisno od zagotovitve enakih konkurenčnih pogojev, v katerih si lahko podjetja med seboj pošteno konkurirajo, tudi na področju obdavčenja. Država članica na primer večnacionalnim skupinam ne sme dodeliti davčnih ugodnosti, ki samostojnim podjetjem (ki so pogosto lokalna podjetja) niso na voljo, saj bi to resno izkrivljalo konkurenco.

Komisija je oktobra 2017 sklenila, da je Luksemburg podjetju Amazon dodelil nezakonite davčne ugodnosti⁷¹.

Odprava selektivnih davčnih ugodnosti: sklep v zadevi Amazon

Komisija je po temeljiti preiskavi, ki jo je začela oktobra 2014, sklenila, da je bil z davčnim stališčem, ki ga je Luksemburg izdal leta 2003 in podaljšal leta 2011, brez utemeljenega razloga znižan davek, ki ga je podjetje Amazon plačevalo v Luksemburgu.

Davčno stališče je podjetju Amazon omogočilo, da je veliko večino dobičkov iz podjetja v skupini Amazon, ki je v Luksemburgu davčni zavezanec (Amazon EU), brez utemeljenega ekonomskega razloga preneslo na podjetje, ki ni davčni zavezanec (Amazon Europe Holding Technologies). Cene transakcij med podjetji v skupini podjetij morajo odražati gospodarsko realnost. To pomeni, da bi morala biti plačila med dvema podjetjema v isti skupini skladna z dogovori, ki jih neodvisna podjetja sklenejo pod komercialnimi pogoji (tako imenovano „neodvisno tržno načelo“).

⁷⁰ Uredba Komisije (EU) 2017/1084 z dne 14. junija 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014, kar zadeva pomoč za pristaniško in letališko infrastrukturo, pragove za prigrasitev za pomoč za kulturo in ohranjanje kulturne dediščine in pomoč za športno in večnamensko rekreacijsko infrastrukturo ter sheme regionalne pomoči za tekoče poslovanje za najbolj oddaljene regije, in o spremembi Uredbe (EU) št. 702/2014, kar zadeva izračun upravičenih stroškov (UL L 156, 20.6.2017, str. 1), na voljo na naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1497952641554&uri=CELEX:32017R1084>.

⁷¹ Zadeva SA.38944, Domnevna pomoč podjetju Amazon, sklep Komisije z dne 4. oktobra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38944.

Preiskava Komisije je pokazala, da je bila licenčna, odobrena z davčnim stališčem, umetno zvišana in ni odražala gospodarske realnosti. Zato ti dobički niso bili obdavčeni. Davčno stališče je podjetju Amazon dejansko omogočilo, da se je izognilo obdavčenju skoraj treh četrtin dobička iz svoje celotne prodaje v EU. Komisija je zato sklenila, da je bila podjetju Amazon z davčnim stališčem dodeljena selektivna ekonomska prednost.

Samostojno podjetje s sedežem v Luksemburgu, za katerega se uporabljajo ista nacionalna davčna pravila, bi moralo za enak dobiček plačevati štirikrat višji davek kot podjetje Amazon. Zato je bila podjetju Amazon z davčnim stališčem

dodeljena konkurenčna prednost, ki primerljivim podjetjem ni bila na voljo in ki je povzročila nezakonito državno pomoč.

Luksemburg mora od podjetja Amazon izterjati približno 250 milijonov EUR neplačanih davkov skupaj z obrestmi. Ta znesek se je nabral v osemletnem obdobju, v katerem se je podjetje Amazon pri določanju svoje obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb v Luksemburgu zanašalo na davčno stališče. Luksemburški davčni organi morajo zdaj na podlagi metode iz sklepa Komisije določiti točni znesek.

Komisija je 26. oktobra začela temeljito preiskavo sheme Združenega kraljestva, v skladu s katero so nekatere transakcije večnacionalnih skupin izvzete iz uporabe nacionalnih pravil za preprečevanje izogibanja davkom⁷². Izjema pri financiranju skupin, ki se uporablja v Združenem kraljestvu, omogoča, da se dohodki tujega odvisnega podjetja (Controlled Foreign Company – CFC), ki jih odvisno offshore podjetje prejme od drugega tujega podjetja v skupini, izvzamejo iz prerazporeditve. Komisija v tej fazi dvomi, da je ta izjema v skladu s splošnim ciljem pravil Združenega kraljestva o CFC, tj. prerazporeditvijo dohodkov, umetno prenesenih na odvisna offshore podjetja matičnih družb v Združenem kraljestvu, na Združeno kraljestvo, da se obdavčijo. V tej fazi meni, da bi moralo Združeno kraljestvo pravilo proti zlorabi uporabljati za vsa podjetja, ki umetno preusmerjajo dohodke, vključno s tistimi, ki ustvarjajo dohodke iz financiranja znotraj skupine, saj so vsa ta podjetja v primerljivem dejanskem in pravnem položaju, kar zadeva cilj navedenega ukrepa.

Evropska komisija je 18. decembra začela temeljito preiskavo davčne obravnave skupine Inter IKEA, ki je ena od dveh skupin, ki upravljata poslovanje skupine IKEA, s strani Nizozemske⁷³. Nizozemski subjekt Inter IKEA Systems, ki je del skupine Inter IKEA, vodi evidenco vseh prihodkov od franšiznih pristojbin, ki jih plačujejo trgovine IKEA po vsem svetu. Preiskava Komisije se nanaša na dve davčni stališči, ki so ju nizozemski davčni organi izdali v letih 2006 in 2011 ter ki sta znatno zmanjšali obdavčljive dobičke podjetja Inter IKEA Systems na Nizozemskem. Komisija v tej fazi meni, da je obravnava, odobrena z davčnima stališčema, morda povzročila selektivno prednost v korist podjetja Inter IKEA Systems, ki drugim podjetjem na Nizozemskem, za katera veljajo ista nacionalna davčna pravila, ni bila na voljo.

⁷² Zadeva v zvezi z državno pomočjo SA.44896, Združeno kraljestvo – Možna shema državne pomoči v zvezi z izjemo pri financiranju skupin v Združenem kraljestvu, sklep Komisije z dne 26. oktobra 2017, dopis je na voljo na http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3&case_title=cfc, sporočilo za javnost pa na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4201_en.htm.

⁷³ Zadeva v zvezi z državno pomočjo SA.46470, Nizozemska – morebitna državna pomoč podjetju Inter Ikea, sklep Komisije z dne 18. decembra 2017 (kmalu na voljo). Več informacij je na voljo v sporočilu za javnost IP/17/5343 z dne 18. decembra 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5343_en.htm.

Podjetja za financiranje zagotavljajo finančne storitve znotraj skupine, njihov dobiček pa je plačilo za njihove dejavnosti financiranja. To plačilo mora biti v skladu z neodvisnim tržnim načelom. Odkar je Komisija začela preučevati prakse izdajanja davčnih stališč držav članic, je to vprašanje eno od njenih ključnih področij. V delovnem dokumentu, ki ga je junija 2016 objavila kot del tega pregleda, je navedla pomisleke, da so nekatera davčna stališča, izdana za podjetja za financiranje, odobrila zelo nizke marže in nizko davčno osnovo⁷⁴.

GD za konkurenco je podprl prizadevanja Luksemburga in Cipra za spremembo njunih davčnih pravil, da bi se preprečile neupravičene prednosti za podjetja za financiranje. Luksemburg je konec leta 2016 z nacionalno upravno okrožnico⁷⁵ spremenil svoja pravila o podjetjih za financiranje. Ta pravila so začela veljati 1. januarja 2017. Ciper je z okrožnico z dne 30. junija 2017 prav tako uvedel spremembe nacionalnih pravil, ki so s tem postala strožja v smislu davčne obravnave podjetij za financiranje.

Nadzor nad združevanjem, ki preprečuje dejanski monopol v finančnem sektorju

Evropsko gospodarstvo je odvisno od dobro delujočih finančnih trgov. To ni pomembno le za banke in druge finančne ustanove. Če lahko podjetja zbirajo denar na konkurenčnih finančnih trgih, to koristi celotnemu gospodarstvu.

Komisija je marca 2017 v skladu z uredbo EU o združitvah prepovedala predlagano združitev borz Deutsche Börse in London Stock Exchange Group⁷⁶. S predlagano združitvijo bi se združile dejavnosti dveh največjih evropskih upravljavcev borz. V lasti imata nemško, italijansko in britansko borzo ter več največjih evropskih klirinških hiš. Komisija je v preiskavi ugotovila, da bi z združitvijo nastal dejanski monopol na trgih kliringa instrumentov s fiksnim donosom.

Klirinške storitve v osnovi zagotavljajo izvajanje poslov na borzah. Izvajajo jih klirinške hiše, ki so vmesni člen med dvema trgovinskima strankama – prodajalcem in kupcem – in prevzamejo tveganje neplačila vsake od teh strank v odnosu do druge. Zato so klirinške hiše bistvene za stabilnost finančnih trgov. Preprečujejo domino učinek v primeru neplačila ene od strank. Zato bo sklep Komisije ohranil učinkovito konkurenco na trgu finančne infrastrukture.

Nadzor nad državno pomočjo za zaščito enakih konkurenčnih pogojev v bančnem sektorju

Potrošniki in podjetja uporabljajo finančne storitve, ki jih zagotavlja bančni sektor. Evropa potrebuje trden bančni sistem, ki lahko dolgoročno podpira rast in v katerem lahko banke z dobrimi poslovnimi modeli posojajo podjetjem, da lahko ta rastejo in ustvarjajo delovna mesta.

Zaradi pretresov na finančnih trgih, ki jih je leta 2008 sprožila finančna kriza, se je pojavila potreba po posredovanju držav za povrnitev zaupanja v finančni sektor in preprečitev sistemske krize. Komisija uporablja pravila o državni pomoči skupaj s pravili o bančni uniji. Da bi zaščitila enake konkurenčne pogoje, pri ocenjevanju javne podpore finančnemu sektorju temeljito preuči vpliv državne pomoči, da bi zagotovila, da davkoplačevalcem ni treba

⁷⁴ „DG Competition working paper on state aid and tax rulings, Internal Working Paper – Background to the High Level Forum on State Aid of 3 June 2016“ (Delovni dokument GD za konkurenco o državni pomoči in davčnih stališčih, interni delovni dokument – referenčni dokument za forum na visoki ravni o državni pomoči z dne 3. junija 2016), na voljo na naslovu

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/working_paper_tax_rulings.pdf.

⁷⁵ Okrožnica direktorja davčne uprave, L.I.R. št. 56/1 – 56bis/1 z dne 27. decembra 2016, na voljo na naslovu <http://www.impotsdirects.public.lu/content/dam/acd/fr/legislation/legi16/circulairelr561-56bis1-27122016.pdf>.

⁷⁶ Zadeva M.7995, *Deutsche Börse/London Stock Exchange Group*, sklep Komisije z dne 29. marca 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7995.

prispevati več, kot je nujno potrebno, in da bi obravnavala neupravičeno konkurenco, ki je posledica pomoči.

Po sklepu Evropske centralne banke, da banki Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca propadata ali bosta verjetno propadli, ter sklepu Enotnega odbora EU za reševanje, da ukrepi za reševanje v okviru enotnega mehanizma za reševanje za nobeno od bank niso v javnem interesu, je bilo treba junija 2017 obe banki likvidirati po italijanskih nacionalnih postopkih v primeru insolventnosti. V zvezi s tem je Italija ugotovila, da je prenehanje poslovanja teh bank resno vplivalo na realno gospodarstvo, in se odločila zagotoviti državno podporo za pravilno likvidacijo.

Komisija je po preučitvi uradnega obvestila Italije v skladu s pravili o državni pomoči odobrila nacionalno podporo za olajšanje likvidacije obeh bank in njunega izstopa z bančnega trga v skladu z nacionalnim insolvenčnim pravom⁷⁷. Zunaj okvira za reševanje bank pravila EU predvidevajo možnost, da se nacionalna finančna sredstva po odobritvi Komisije v skladu s pravili o državni pomoči uporabijo za olajšanje likvidacije in zmanjšanje zgoraj navedenih gospodarskih učinkov. Delničarji bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca so bili izločeni, podrejeni upniki pa so k likvidaciji v celoti prispevali 1,2 milijarde EUR, s čimer so znižali stroške italijanske države, vlagatelji pa so ostali v celoti zaščiteni. Ker se banki, ki sta prejeli pomoč, nista umetno ohranjali pri življenju, ampak sta izstopili s trga, je bila konkurenca na bančnem trgu ohranjena. Iz italijanskega bančnega sistema so bila odstranjena slaba posojila v skupni višini približno 17,8 milijarde EUR (bruto knjigovodska vrednost).

Pravila EU, zlasti direktiva o sanaciji in reševanju bank, omogočajo, da država začasno vloži kapital v solventno banko, ne da bi s tem povzročila njen propad ali povečala verjetnost propada, če so izpolnjena nekatera merila (tj. tako imenovana „preventivna dokapitalizacija“). Komisija je julija v skladu s pravili o državni pomoči odobrila načrt Italije za zagotovitev preventivne dokapitalizacije italijanski banki Monte dei Paschi di Siena⁷⁸ na podlagi podrobnega načrta prestrukturiranja. Pomoč za preventivno dokapitalizacijo se lahko dodeli le za pripravo banke na malo verjetne potrebe po kapitalu, ki bi se uresničile le, če bi se gospodarske razmere bistveno poslabšale. Ukrepi za prestrukturiranje zagotavljajo, da banka ostane dolgoročno sposobna preživeti, hkrati pa omejujejo izkrivljanja konkurence. V skladu z zahtevami glede porazdelitve bremena so se deleži delničarjev zmanjšali, obveznice podrejenih imetnikov obveznic pa so bile pretvorjene v lastniški kapital, s čimer so se potrebe po kapitalu zmanjšale za 4,3 milijarde EUR. Poleg tega je banka v postopku prodaje slabih posojil z bruto knjigovodsko vrednostjo 26,1 milijarde EUR subjektu za listinjenje.

Komisija je oktobra 2017 v skladu s pravili o državni pomoči odobrila pomoč Portugalske za prodajo premostitvene banke Novo Banco⁷⁹, ki jo je Portugalska ustanovila leta 2014 v okviru reševanja banke Banco Espírito Santo⁸⁰. Odobritev pomoči je temeljila na sposobnosti

⁷⁷ Zadeva SA.45664, *Nadzorovana likvidacija bank Banca Popolare di Vicenza in Veneto Banca – pomoč za likvidacijo*, sklep Komisije z dne 25. junija 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45664.

⁷⁸ Zadeva SA.47677, *Nova pomoč in spremenjeni načrt prestrukturiranja banke Banca Monte dei Paschi di Siena*, sklep Komisije z dne 4. julija 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47677.

⁷⁹ Zadeva SA.49275, *Prodaja banke Novo Banco z dodatno pomočjo v okviru reševanja banke Banco Espírito Santo, S.A., leta 2014*, sklep Komisije z dne 11. oktobra 2017, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49275.

⁸⁰ Zadeva SA.39250, *Spremljanje banke Banco Espírito Santo*, sklep Komisije z dne 3. avgusta 2014, na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39250.

preživetja prodanega subjekta, ki je bila zagotovljena z načrtom, ki ga je predlagal kupec in je vseboval tudi ukrepe za omejitev izkrivljanj konkurence.

7. Združevanje moči za daljnosežno kulturo konkurence

Ker se svetovni trgi še naprej povezujejo in ker se vse več podjetij zanaša na globalne vrednostne verige, se morajo organi, pristojni za konkurencu, bolj kot kdaj koli prej dogovoriti o skupnih standardih in postopkih. Učinkovito izvajanje pravil konkurence je vse bolj odvisno od sodelovanja z drugimi izvršilnimi organi. Če poslovne prakse podjetja škodijo konkurenci v različnih državah in na različnih kontinentih, se lahko pravični in enaki tržni pogoji ponovno vzpostavijo le, če izvršilni organi delujejo kot ekipa.

Komisija je bila v ospredju mednarodnega sodelovanja na večstranski in dvostranski ravni na področju konkurence. Leta 2001 je bila med ustanovnimi članicami Mednarodne mreže za konkurencu (ICN), ki ima zdaj več kot 130 članov. Dejavnost je tudi v vseh mednarodnih forumih, namenjenih konkurenci, vključno z OECD, UNCTAD, STO in Svetovno banko.

Komisija izvaja pogajanja na dvostranski ravni o sporazumih o prosti trgovini, da bi v te sporazume vključila določbe o konkurenci in državni pomoči. Leta 2017 je nadaljevala pogajanja z Mehiko, Mercosurjem in Indonezijo ter začela pogajanja s Čilom in Azerbajdžanom. Poleg tega na podlagi sporazumov ali memorandumov o soglasju sodeluje v najrazličnejših dejavnostih sodelovanja z organi, pristojnimi za konkurencu, v več tretjih državah. Junija 2017 je podpisala memorandum o soglasju s kitajsko komisijo za nacionalni razvoj in reforme, da bi začela dialog o nadzoru nad državno pomočjo⁸¹. Poleg tega je Komisija v postopku pogajanj s Švico o sporazumu o institucionalni poenostavitvi.

Odločitve ene države glede dodelitve subvencije podjetju, ki posluje po vsem svetu, lahko vplivajo na konkurencu drugod po svetu. Ta novi dialog o sodelovanju na področju državne pomoči bo podprl skupni interes EU in Kitajske ter njuna skupna prizadevanja za spodbujanje poštene svetovne konkurence. Dialog bo omogočil izmenjavo izkušenj EU na področju izvajanja nadzora nad državno pomočjo s Kitajsko. Uporabil se bo tudi za pridobitev več informacij o izvajanju novosprejetega pregleda poštene konkurence na Kitajskem, katerega namen je preprečiti, da bi javne politike izkrivljale in omejevale konkurencu, ter hkrati ohranjati pošteno konkurencu na trgu in spodbujati enoten trg.

To področje dela je del širše strategije Komisije za spodbujanje globalne kulture konkurence in enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni, da lahko podjetja konkurirajo na podlagi lastnih zaslug. V ta namen si Komisija prizadeva povečati zagon v Svetovni trgovinski organizaciji za spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni v zvezi s subvencijami. Poleg tega še naprej sodeluje v sektorskih pobudah za obravnavo subvencij v mednarodnem okviru, kot so pobude na področju jekla (svetovni forum G20 o presežnih jeklarskih zmogljivostih), polprevodnikov (smernice za regionalno podporo industriji polprevodnikov) in ladjedelništva (OECD). Nazadnje, Komisija je ustanovila namenski forum z državami članicami EU za ozaveščanje o mednarodnih politikah subvencioniranja ter izmenjavo mnenj o stalnem razvoju dogodkov na večstranski in dvostranski ravni ter o subvencijah, ki jih podeljujejo tretje države.

⁸¹ Glej sporočilo za javnost IP/17/1520 z dne 2. junija 2017, na voljo na naslovu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1520_en.htm.

Ohranjanje rednega in konstruktivnega medinstitucionalnega dialoga

Evropski parlament, Svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij so ključni partnerji v prizadevanjih Komisije za pojasnitev pomena politike konkurence evropskim državljanom in zainteresiranim stranem.

Komisarka Margrethe Vestager je leta 2017 izmenjala stališča z različnimi odbori v Parlamentu: Odborom za ekonomske in monetarne zadeve, Odborom za regionalni razvoj ter Odborom za kmetijstvo in razvoj podeželja.

Parlament je tako kot prejšnja leta sprejel resolucijo o letnem poročanju Komisije o politiki konkurence. Komisija pozdravlja potrditev Parlamenta, da je za ohranitev celovitosti notranjega trga potrebna trdna politika konkurence in da konkurenca krepi vlogo državljanov, tako da jim zagotavlja konkurenčne cene ter izbiro inovativnega blaga in storitev na trgu. V tem duhu bo Komisija nadaljevala svoja prizadevanja za odpravo nezakonitih kartelov in zlorab prevladujočega položaja na trgu s strani podjetij ter pregled združitvev in državne pomoči na notranjem trgu, da bi preprečila zmanjšanje ali izkrivljanje konkurence.

Komisija pozdravlja sodelovanje Parlamenta v boju proti davčni utaji in izogibanju davkom. Nadzor nad državno pomočjo se je izkazal za učinkovitega pri odpravljanju selektivnih davčnih ugodnosti za multinacionalna podjetja. Komisija je leta 2017 še naprej izvajala pomembne ukrepe na tem področju⁸² in sistematično preučuje dokaze o davčnih stališčih vseh držav članic. Raziskovalni novinarji so maja objavili tako imenovane „rajske dokumente“ (Paradise Papers), ki vsebujejo podrobnosti o davčnih ureditvah različnih podjetij. Komisija bo preučila te informacije, ko ji bodo na voljo, da bi preverila, ali razkrivajo kakšna nova dejstva o morebitni državni pomoči tem podjetjem.

Komisija pozdravlja podporo Parlamenta njenim izvršilnim ukrepom v zvezi z zadevo „Google Shopping“ in drugim pobudam na področju digitalnega gospodarstva. Po preiskavi sektorja e-trgovanja je začela preiskave, da bi preučila, ali nekatere prodajne prakse ovirajo spletni dostop potrošnikov do blaga in storitev po konkurenčnih cenah v drugih državah članicah. Preiskave se nanašajo na potrošniške elektronske naprave, video igre in hotelsko nastanitev. Komisija preučuje tudi pomen podatkov, algoritmov in drugih lastnosti digitalnega gospodarstva pri izvajanju pravil konkurence.

Kot je Komisija že poudarila, bo še naprej igrala ključno vlogo pri nadzoru nad državno pomočjo v finančnem sektorju, da bi zagotovila, da je višina pomoči bankam omejena na najnižjo potrebno ter da se sprejmejo ustrezni ukrepi za ponovno vzpostavitev sposobnosti preživetja bank in za zmanjšanje izkrivljanj konkurence na notranjem trgu. Komisija si tako kot Parlament prizadeva za isti cilj, tj. sčasoma zmanjšati državno pomoč v finančnem sektorju, in je pripravljena pojasniti svoje ukrepe na tem področju.

Komisija in nacionalni organi, pristojni za konkurenco, si delijo odgovornost za izvajanje pravil konkurence EU, pri čemer ti organi 85 % odločitev sprejmejo na podlagi protimonopolnih pravil EU. Komisija pozdravlja podporo Parlamenta in Sveta njenemu predlogu direktive za zagotovitev, da lahko nacionalni organi, pristojni za konkurenco, učinkovito izvajajo pravila konkurence EU. Komisija je predlog sprejela 22. marca, obe instituciji pa zelo dobro napredujeta pri doseganju cilja sprejetja predlagane direktive v sedanjem mandatu Parlamenta.

⁸² Za podrobnejše informacije glej poglavje 2 tega poročila.

Komisija priznava pomen, ki ga Parlament in Svet pripisujeta učinkoviti konkurenci v celotni živilski verigi. Leta 2017 je odobrila dve združitvi v agrokemijskem sektorju, vendar je pri tem postavila strog pogoji, da se pomembne poslovne dejavnosti in sredstva prodajo novim kupcem, s čimer se zagotovi, da lahko kmetje in potrošniki še naprej uživajo koristi konkurence, ki prinaša dostopne cene in inovacije na področju fitofarmaceutskih sredstev. Komisija je podjetju AB InBev novembra poslala obvestilo o nasprotovanju v zvezi z omejitvami vzporednega uvoza njegovega piva v Belgijo. Sozakonodajalca sta se leta 2017 odločila spremeniti uporabo pravil konkurence za kmetijski sektor s spremembo uredbe o skupni ureditvi trgov kmetijskih proizvodov v okviru tako imenovane uredbe omnibus. S spremembami, ki so začele veljati 1. januarja 2018, je bilo uvedeno izrecno odstopanje od pravil konkurence, ki pod določenimi pogoji med drugim velja za načrtovanje proizvodnje in pogodbeno pogajanja (skupno prodajo članov proizvajalcev prek organizacij proizvajalcev ali združenj organizacij proizvajalcev) priznanih organizacij proizvajalcev ali združenj organizacij proizvajalcev v vseh kmetijskih sektorjih. Komisija se je seznanila z navedenimi spremembami pravil konkurence na področju kmetijstva, ki sta jih uvedla zakonodajalca. V priloženi izjavi je izrazila zaskrbljenost, da bi lahko nekatere nove določbe, ki koristijo organizacijam proizvajalcev, ogrožale sposobnost preživetja in blaginjo malih kmetov ter interese potrošnikov, poleg tega pa bi lahko povzročile pravno in postopkovno negotovost. Komisija ali nacionalni organi, pristojni za konkurenco, bodo morda morali posredovati, če si bo na primer organizacija proizvajalcev, ki ima velik tržni delež, prizadevala omejiti svobodo delovanja svojih članov.

Komisija je dejavno sodelovala tudi z Ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij. Julija je izmenjala mnenja z Ekonomsko-socialnim odborom, zlasti o izvajanju pravil o državni pomoči na področju davkov in o drugih odločitvah, ki so v interesu odbora. Komisija je hvaležna za podporo odbora posodobitvi nadzora nad državno pomočjo in večji preglednosti javne porabe po vsej EU. Komisarka Margrethe Vestager je 1. decembra na plenarni razpravi Odbora regij razpravljala o vplivu konkurence v naših regijah. Komisija je izrazila močno podporo izvajanju pravil konkurence v celotnem gospodarstvu in razširjeni uredbi o splošnih skupinskih izjemah za državno pomoč ter ponovno poudarila pomen storitev splošnega gospodarskega pomena.

Podpora projektni skupini za pripravo in vodenje pogajanj z Združenim kraljestvom po členu 50 PEU

Komisija je po uradnem obvestilu Združenega kraljestva v skladu s členom 50 PEU začela pripravljati izstop Združenega kraljestva iz Evropske unije. Generalni direktorat za konkurenco v okviru pogajanj o sporazumu o izstopu in sporazumu, ki bo urejal prihodnje odnose z Združenim kraljestvom, podpira projektno skupino Komisije za pripravo in vodenje pogajanj z Združenim kraljestvom po členu 50 PEU (TF50) v zvezi z instrumenti v svojem portfelju (združitve, protimonopolna pravila in državna pomoč). Kot je določil Evropski svet, bi moral vsak prihodnji trgovinski sporazum zagotavljati enake konkurenčne pogoje, zlasti na področju konkurence in državne pomoči.